

Γκαμπριέλα Μιστράλ (Λουκίλα Αλκαγιάκα), Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1945.

Η Λουκίλα Γκοντού Αλκαγιάκα γεννήθηκε το 1889 στο Ελκιουί της Χιλής. Σπούδασε δασκάλα. Τα πρώτα “σοννέτα του θανάτου” τα εμπνεύσθηκε από την αυτοκτονία του μνηστήρα της. Ακολούθησαν πολυάριθμα ποιήματα, που δημοσιεύονταν στα περιοδικά και στις εφημερίδες. Το 1922 το Ινστιτούτο της Ισπανίας στη Νέα Υόρκη τα συγκέντρωσε σε συλλογή που δημοσιεύθηκε με τον τίτλο “*Ερήμωση*”. Σημείωσαν τεράστια επιτυχία. Την ίδια χρονιά η ποιήτρια έλαβε πρόσκληση από την κυβέρνηση του Μεξικού. Ίδρυσε εκεί και ένα σχολείο που πήρε το όνομά της. Ο Υπουργός της Παιδείας του Μεξικού της ζήτησε να γράψει παιδικά ποιήματα. Η Μιστράλ δέχθηκε μ’ ενθουσιασμό την πρόταση, γιατί από την εποχή που δίδασκε στα δημοτικά σχολεία της Χιλής είχε δώσει πολύ από τον εαυτό της στα παιδιά. Και μόνη παρηγοριά για το χαμό του μνηστήρα της έβρισκε σ’ αυτό. Έτσι έκαναν την εμφάνισή τους τα “*Άσματα για παιδιά*” το 1923. Ο πατέρας της, Ινδιάνος αυτόχθονας, ήταν ευαίσθητος ανθρωπιστής και μαζί με τις αγροτικές του εργασίες καλλιεργούσε και το τραγούδι. Ανήκε δηλαδή στους αυθόρμητους εκείνους Νοτιοαμερικανούς, που με έμφυτη ευχέρεια συνέθεταν στίχους, για να τους τραγουδήσουν με την κιθάρα τις ώρες τηςσχόλης τους.

Μέσα σε μια δεκαπενταετία η ποιήτρια διέτρεξε γρήγορα τα στάδια της καριέρας της, για να ονομασθεί γενικός επιθεωρητής των αγροτικών σχολείων της Χιλής και στα 1923 καθηγήτρια της Ιστορίας στο γυμνάσιο της Αντοφαγκάστα. Η προσήλωσή της προς τους ανθρώπους, τους λαούς, την ιστορία τους και τα ήθη τους διαμόρφωσε γρήγορα τη νεαρή ποιήτρια σε μια προσωπικότητα εθνική, γράφει η μεταφράστριά της Ρίτα Μπούμη-Παππά, για να την τοποθετήσει οριστικά στη συνείδηση των συμπατριωτών της. Στα 1926 στάλθηκε στη Γενεύη, για να διακριθεί ευθύς και να ονομασθεί Γραμματέας του Μορφωτικού Τμήματος της Κοινωνίας των Εθνών. Κατόπιν η Κυβέρνηση της Χιλής την χρησιμοποίησε στις διπλωματικές της υπηρεσίες. Έτσι η Ινδιάνα δασκάλα διορίσθηκε πρόξενος σε διάφορες χώρες.

Το έργο της είναι κοινωνικό και χριστιανικό. Έχει πραγματικά ωραίες εμπνεύσεις από τη Βίβλο. Οι συλλογές των ποιημάτων της που ξεχωρίζουν είναι τα “*Σονέττα του Θανάτου*” (1915), η “*Ντεζολασιόν*” (1922) και “*Τάλα*” (1938). Το 1945 η ταπεινή Ινδιάνα τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ της Λογοτεχνίας “για τη λυρική της ποίηση, που έκαμε το όνομά της σύμβολο των ιδεαλιστικών τάσεων σ’ ολόκληρο τον κόσμο της Λατινικής Αμερικής”.

Στην επόμενη σελίδα δυο ποιήματα –δείγματα της Γκαμπριέλας Μιστράλ:

Η ΔΑΣΚΑΛΑ

Με τα ζεστά μαλλιά του παίζω
που τα χωρίζω και τα ισιώνω
και λες κρατώ μεσ' στα σγουρά του
των Μάγιας της διασποράς τον πόνο.

Δώδεκα χρόνια που 'χω αφήσει
τ' αδρό μεξικανόπουλό μου
μα εγώ ακόμα το χτενίζω
είτε ξυπνή είτε στ' όνειρό μου.

Μάνας αγάπη είναι εκεί πέρα
πιασμένη απ' τα γόνατά μου,
μια λύτρωση στα παιδιά πάνω
που δε μ' αφήνει να πεθάνω.

ΚΑΘΩΣ ΠΕΦΤΕΙ ΤΟ ΧΙΟΝΙ

Κατέβηκε το χιόνι σαν ένα θείο πλάσμα
επίσκεψη να κάνει σε τούτη την κοιλάδα.
Κατέβηκε το χιόνι – των αστεριών νυφούλα
έλα να την ιδούμε στο χώμα καθώς πέφτει.

Γλυκειά που είναι! Φτάνει σαν το εξαίσιο πλάσμα,
σιωπηλά, λες τρέμει μήπως κακό και κάνει
σαν όνειρο είναι όμοια και σαν φεγγάρι πέφτει,
έλα να την ιδούμε λευκή που κατεβαίνει.

Άσπιλο! Την κοιλάδα κοίτα που σου κεντάει
με γιασεμάνθι αφράτο από τη μια στην άλλη,
είναι τόσο 'λαφρά, λεπτά τα δάχτυλά του
που σαν πνοή περνούσε δίχως να την αγγίξουν.

Όμορφο! Δεν σου φαίνεται σαν το θαυμάσιο δώρο
που ένας άλλος Δωρητής ήρθε να σου χαρίσει;
που βγάζει τον μεταξωτό μανδύα του και τον ρίχνει
αθόρυβα την ταπεινή κοιλάδα σου να ντύσει;

Άσε στο μέτωπό σου τ' άνθος του να σου σπείρει
και τ' αλαφρό φτερό του πάνω σου ν' ακουμπήσει,
ποιός ξέρει αν ένα μήνυμα δεν φέρνει στους
ανθρώπους
ένα άσπρο γράμμα από τα χέρια του Κυρίου!

Μετάφραση: Ρίτα Μπούμη-Παππά

(Γιάννη Γουδέλη, *Οι Νομπελίστες της Λογοτεχνίας*, τ. Γ')